

Съдържание

Увод

Глава I - Дългово финансиране на общините.....стр. 4

1. Общински дълг - същност и финансово-правна регламентация.....стр. 4
2. Държавни ценни книжа – същност.....стр. 8
3. Операции с държавни ценни книжа.....стр. 14

Глава II – Дълговото финансиране и дълговата криза .....стр. 22

1. Дългово финансиране на местните разходи – предимства и недостатъци.....стр. 22
2. Банково или облигационно дългово финансиране на общинския бюджетен дефицит.....стр. 25
3. Дългова практика на българските общини.....стр. 27
4. Международната дългова криза .....стр. 30

Глава III - Отчитане на общинските ценни книжа в Община

Пловдив.....стр. 34

1. Необходимост от дългово финансиране на Община Пловдив.....стр. 34
2. Отчитане на общинските ценни книжа в Община Пловдив.....стр. 37

Заклучение

Литературни източници

Приложения

УВОД

Нуждата от кредитно финансиране съществува от както съществува нуждата от придобиването на блага. Семейства, фирми и правителства също поемат дългове. Когато някое семейство изтегли кредит то предварително би следвало да има отговори на два основни въпроси – ще може ли да погасява поетия дълг, и как да вложи получените средства така, че тяхната възвръщаемост да откупи дълга? Разбира се домакинствата и фирмите нямат пълна сигурност по първия въпрос. Ето защо те поемат свръх риск, когато вземат кредит, тъй като го обезпечават с имуществото си. Централната и местната власт (правителство и общини) обаче поемат относително нищожен риск, в сравнение с домакинства и фирми. Причината за това се крие в презумпцията, че суверена има правото да налага данъци и по тази причина на теория (но за съжаление не и на практика) той винаги ще може да върне своя дълг. Ето защо системата образува една постоянна опасност от т. нар. „морален риск“ – правителство и общини да поемат дълг без оглед на възможностите им да го погасяват своевременно. Кредиторите от друга страна са готови винаги да финансират централната и местната власт заради принудителната форма на данъците.

Използването на дългови инструменти за привличане на финансов ресурс в бюджета на българските общини е “продукт” на цялостната реформа в местните финанси, която издигна принципите на фискалната децентрализация като водещи в отношенията между централните и местните органи на властта. Въпреки, че дълговото финансиране в нашата страна все още носи етикета „алтернативно” или „нетрадиционно” финансиране, то се използва широко в практиката на местните власти в развитите страни, където достъпът до капиталовите пазари се разглежда като една от основните предпоставки за финансовата автономност на общините.

По принцип всяка държава прехвърля на местните власти определени права и отговорности, свързани с предлагането на тези публични стоки и услуги, чието потребление е пространствено ограничено на територията под тяхна юрисдикция. Прехвърлянето на компетенции от централните към местните власти е своеобразен критерий за демократично устройство на държавата и изпълва със съдържание понятието “местно самоуправление”, но то трябва да бъде подплатено и с осигуряване на необходимите финансови средства. “Жизнеността” и автономността на формираните териториални общности се определя не само от възможността на местната власт да

организира и управлява ефективно дейностите, попадащи в обхвата на местното самоуправление, но и от способността ѝ да ги обезпечи финансово.

На фона на дълговата криза в Европа, настоящата разработка е много актуална. Развитите страни от Европейския съюз и САЩ са свикнали да се издържат на кредит, тъй като се осланят на тезата, че една държава не може да фалира. Световната икономическа криза през 2008г. разклати тази теза. Тя принуди тези държави да натрупат още заеми, за да подпомогнат банковите си институции. Така страни като Гърция, Испания и Кипър са на ръба да фалират.

Целта на този доклад е да характеризира общинския дълг от финансово-правна гледна точка и да представи отчитането на държавни ценни книжа в конкретно бюджетно предприятие.

За постигане на тази цел се изпълняват и следните задачи:

- Изясняване същността на общинския дълг;
- Анализ на законовата регламентация на общинския дълг;
- Запознаване със същността на държавните ценни книжа;
- Анализ на предимствата и недостатъците на дълговото финансиране;
- Съпоставяне на облигационното финансиране с банковото;
- Анализ на причините за възникване международната дългова криза и мерките, които се предприемат за ограничаването ѝ;
- Изясняване на необходимостта от дългово финансиране на Община Пловдив;
- Проследяване на счетоводното отчитане на емитирането и обслужването на облигационния заем в Община Пловдив.

Глава I - Дългово финансиране на общините

1. Общински дълг - същност и финансово-правна регламентация

Обикновено данъчните и собствените приходи на общините са недостатъчни за финансиране на техните функции. Най-често този дефицит се финансира чрез безлихвени заеми, отпуснати от други бюджети и чрез общата изравнителна субсидия от държавния бюджет. Съгласно Закона за общинския дълг, общински дълг са всички финансови задължения, поети от името и за сметка на общината.¹ Дълговете на търговските дружества, в които има общинско участие не се считат за общински.

Общинският дълг се формира от:

- дълга, поет с договори за общински заеми;
- емисиите на общински ценни книжа;
- дълга на общинските предприятия по чл. 52 от Закона за общинската собственост²;
- изискуемите общински гаранции;
- безлихвените заеми, отпуснати по реда на Закона за публичните финанси³ за временен недостиг на средства по бюджетите на общините;
- безлихвените заеми от централния бюджет за финансиране на разходи до възстановяването им по одобрени проекти по програми, съфинансирани от Европейския съюз;
- финансов лизинг и останалите форми на дълг⁴.

Дълговото финансиране на общините е инструмент за:

- осъществяване на местни инвестиционни (обикновено инфраструктурни) проекти;

¹ Чл. 2 от Закона за общинския дълг обн. ДВ. бр.34 от 19 Април 2005г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.

² Закон за общинската собственост обн. ДВ. бр. 44 от 21 Май 1996г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.

³ Закона за публичните финанси в сила от 01.01.2014 г. обн. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.

⁴ Съгласно Регламент на Съвета (ЕО) № 479/2009 от 25 май 2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност (ОВ, L 145/1 от 10 юни 2009 г.).

- покриване на временни разриви между приходите и разходите в регионалните бюджети;
- рефинансиране на стари задължения;
- неотложни разходи за предотвратяване и ликвидиране на последиците от форсмажорни обстоятелства;
- плащания по изискуеми общински гаранции.

Източници за обслужване на дълга:

- собствени приходи на общината;
- общата изравнителна субсидия;
- държавните трансфери за делегирани от държавата дейности, без тези за екологични обекти, за инвестиционни проекти в случаите, когато няма неразплатени разходи за тези дейности.

Гарантиран от общината дълг са всички финансови задължения, за които с решение на общинския съвет са издадени гаранции от името и за сметка на общината. Общината може да гарантира дълг само на търговски дружества, в които общинското участие е над 50 на сто от капитала на дружеството, ако дългът е поет за финансиране на инвестиционни проекти и текущи разходи от полза на местната общност и има предоставено обезпечение в полза на общината. Общината може да гарантира дълг на малки и средни предприятия чрез общинския гаранционен фонд за малки и средни предприятия по чл. 10, ал. 2 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол⁵, когато средствата и операциите на фонда се включват в общинския бюджет.

Общинският дълг не е гарантиран от държавата и не представлява задължение за правителството освен в случаите, когато по съответния ред е издадена държавна гаранция. Общината може да договаря, поема и изплаща дълг в левове или в чуждестранна валута. При преоценка на общински дълг или на гарантиран от общината дълг в левове задълженията, деноминирани в чуждестранна валута, се преизчисляват по курса на Българската народна банка към датата на преоценката.

Общината извършва текущо наблюдение за състоянието на дълга на търговските дружества с общинско участие в капитала, както и на останалите контролирани от общината лица, чиито средства и операции не са включени в общинския бюджет.

---

⁵ Закона за приватизация и следприватизационен контрол обн. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г.